

Bilag 3.

Kgl. dansk Gesandtskab.
Stockholm.

31. Oktober 1938.

Nr. 836.

Den svenske Justitieombudsmans Embede og Virksomhed.

UM. Nr. 579 af 29/10-1938.

UM. P. J. Nr. I. 15. I. 11.

I Skrivelse af 29. Oktober d. A. har Udenrigsministeriet til Brug for Folketingets Udvalg angaaende Forslag til Danmarks Riges Grundlov udbedt sig efter Omstændighederne snarest belejligt Oplysninger om den svenske Justitieombudsmans Virksomhedsomraade og Karakteren af hans Embede.

Den svenske Statsforfatning adskiller sig fra en Række Landes, deriblandt Danmarks, ved ikke at have een enkelt Konstitutionslov. De ved særlige Ændringsregler omgærdede Forfatningsbestemmelser findes i 4 Grundlove, der vedlægges hver i to Eksemplarer: Regeringsformen af 6. Juni 1809, Rigsdagsordningen af 22. Juni 1866, Successionsordningen af 26. September 1810 og Trykkefrihedsordningen af 16. Juli 1812, alle med en Række senere Ændringer. De væsentligste Forfatningsbestemmelser er dog at finde i Regeringsformen, der for saa vidt betragtes som den egentlige Grundlov. I denne finder man ikke formelt gennemført den traditionelle Tredeling mellem den lovgivende, den dømmende og den udøvende Magt. Indtil 1909 havde Kongen i Sverige, som bekendt, direkte Domsret, idet han havde to Stemmer i „Högsta domstolen“, naar han indfandt sig dér. Nu er Højesterets Afgørelser kun nominelt et Udslag af Kongens Domsret, idet de udfærdiges i Kongens Navn og under hans Segl (Regeringsformens Artikel 23), men forfatningsmæssigt staaer de to øverste Domstole, „Högsta domstolen“ og „Regeringsrätten“ (jfr. R. F. Artikel 17), stadig som et Udslag af Kongens Funktioner, samtidig med at Rigsdagen gennem sit „Opinionsnævn“ kan foranledige Medlemmer af „Högsta domstolen“ eller Regeringsretten afskedigede som „manglende Rigsdagens Tillid“ (R. F. Artikel 103). Paa den anden Side er i øvrigt ikke blot Indehavere af Dommerembeder, men ogsaa kongelig udnævnte Embedsmænd i Almindelighed uafsættelige uden ifølge Lov og Dom (R. F. Artikel 36), idet kun Kongens særlige Tillidsmænd, det vil sige Ministre, Generaldirektører, Departementschefer, Landshøvdinge, Generaler, Admiraler, Gesandter og andre særligt nævnte højere Embedsmænd (R. F. Artikel 35) altid frit kan afskediges.

Formelt deles Statsmagten i Sverige saaledes mellem Kongen og Rigsdagen.

Foranstaaende Indledning vil formentlig være af Betydning til ret Forstaaelse af de for Sverige særlige Institutioner: Justitiekansleren, Justitieombudsmannen og Militieombudsmannen.

Justitiekansleren udnævnes af Kongen (R. F. Artikel 27), Justitieombudsmannen og Militieombudsmannen af Rigsdagen (R. F. Artikel 96). Alle tre er ligestillede (R. F. Artikel 97), og alle tre skal, hver paa sin Vis, føre Tilsyn med Lov og Rets rette Gennemførelse i Riget. Justitiekansleren er Kongens „øverste ombudsmann“ og skal i denne Egenskab føre Tilsyn med, at alle Love og Forordninger efterlevs, og at enhver opfylder sin Embedspligt; han skal derhos gennem de ham underordnede Statsanklagere rejse Paatale i Sager, der vedrører den almene Sikkerhed og Kronens Ret, eller naar der begaas Fejl af Dommere eller andre Embedsmænd. Justitieombudsmannen og Militieombudsmannen er dog undtagne fra Justitiekanslerens Tilsyn.